

Trăistaru Maria

Bune practici în educația parentală

Parteneriate ale adulților în beneficiul copiilor-

Rolul părinților în educația copiilor

DOMNEȘTI- 2024

ISBN 978-973-0-39632-4

Trăistaru Maria

Bune practici în educația parentală

Parteneriate ale adulților în beneficiul copiilor-

Rolul părinților în educația copiilor

DOMNEȘTI- 2024

ISBN 978-973-0-39632-4

Modul 1

Educația timpurie

Cea mai importantă perioadă din viața unui copil este copilăria timpurie, aceasta fiind marcată de momente importante și cruciale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară cât și în viața personală. Adultul are o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului.

O perioadă îndelungată s-a crezut că vârsta preșcolară și dezvoltarea din această perioadă nu au valoare și impact asupra dezvoltării ulterioare ale copilului. Datorită cercetărilor din ultima perioadă s-a dovedit că această perioadă este temelia „omului de mâine”. Prin joc, copilul descoperă lumea înconjurătoare și își însușește un bagaj mare de cunoștințe și deprinderi care-l vor ajuta pe tot parcursul vieții, acestea fiind doar dezvoltate ulterior nevoilor și situațiilor în care se va afla. Pornind de la originea cuvântului grădiniță putem observa faptul că în vechime era utilizat termenul grădină de

copii.

Este cunoscut faptul că primii ani ai copilăriei, perioada de la naștere până la acomodarea cu mediul școlar, sunt tocmai anii formatori și reprezintă cea mai importantă perioadă din viața copilului pentru succesul său de mai târziu. Intervenția adultului asupra copilului în această perioadă este fundamentală cu atât mai mult cu cât trebuie să acordăm o atenție deosebită

dezvoltării copilului din toate punctele de vedere încă de la o vârstă fragedă pentru că de acest lucru depinde viitorul său. Educația timpurie a copilului începe cu primul zâmbet oferit celui mic, cu fiecare schimb de vorbe sau joacă în familie. Când spunem educație, nu ne referim la un program strict de 4-5 ore pe zi în care cel mic trebuie să învețe ca la școală anumite informații noi sau noțiuni necunoscute. Educația timpurie se face într-un mod cât mai natural, de obicei prin intermediul jocului, într-un mediu plăcut și sigur. Prin urmare, mediul în care noi, educatorii primim copiii este decisiv pentru dezvoltarea acestora. Un spațiu primitor, organizat pe centre de interes care să trezească interesul copiilor și care să le ofere suportul informațional necesar vârstei lor, o primire călduroasă și un ambiant plăcut nu vor face decât să ofere copilului baza de care acesta are nevoie pentru o dezvoltare armonioasă. În acest mediu copilul va experimenta învățarea prin joc, iar participarea lui la alegerea activităților, jocurilor, jucăriilor nu va face decât să îi sporească curiozitatea și dorința de descoperire a noilor informații. Toate aceste aspecte, pe lângă oferirea de șanse egale de creștere, dezvoltare, îngrijire, educație, fara discriminare și cu un aport considerabil al parteneriatului cu familia sunt ninșe către crearea unui drum bun către ceea ce înseamnă dezvoltarea armonioasă la vârstă timpurie.

Parteneriate ale adulților în beneficiul copiilor-Rolul părinților în educația copiilor

Literatura de specialitate pune repetat în evidență importanța și rolul primordial pe care îl deține familia în dezvoltarea copilului, părinții având un impact direct și de durată asupra copiilor. Aceștia joacă un rol-cheie în educația și formarea lor ca persoane pentru societate. Astfel, putem spune că formarea copilului începe chiar de la naștere, sau chiar înainte de acest moment, prin felul părintelui de a vorbi cu copilul, de a se comporta cu acesta, de a se raporta la el, dar și prin modul de comporta părinții între ei înșiși, sau cu alți membrii ai familiei sau în societate.

Familia este un factor important și de răspundere al educației. Părinții o conduc și răspund de ea în fața societății, a fericirii lor și a vieții copiilor. – A.S. Makarenko

Știm și am auzit de foarte multe ori că familia este nucleul societății – poate uneori ni s-a părut mult, deoarece considerăm că alți mulți factori influențează traiectoria unei persoane, însă analizând mai bine, ne dăm seama că această sintagmă este adevărată, familia chiar este nucleul societății. Părinții sunt un bun exemplu pentru proprii copii, care are cel mai mare impact și cel mai lesne exemplu de urmat, mai ales în primii ani de viață. Familia este cadrul fundamental în interiorul căruia sunt satisfăcute nevoile de bază ale copilului, atât biologice cât și psihologice și sociale. Familia și mediul familial reprezintă veriga de legătură a copilului cu societatea și constituie matricea care îi imprimă primele și cele mai importante trăsături caracteriale și morale ale copilului.

„Părinții sunt modelele de bază pentru copii. Fiecare cuvânt, mișcare și acțiune au un efect.” – Bob Keeshan

Modul 2

Familia- partener în activitatea educațională

Importanța grădiniței în educația copilului cu vârsta cuprinsă între 3-6 ani

Copilăria timpurie reprezintă cea mai importantă perioadă din viața copilului, întrucât este marcată de momente cruciale pentru succesul său de mai târziu, la școală și în viață. Intervenția adultului asupra copilului în această perioadă este fundamentală. Educația timpurie vizează intervalul de timp cuprins între naștere – pentru că din momentul când se naște copilul începe să se dezvolte și să învețe, și până la 6/7 ani – vârsta intrării la școală. Educația timpurie se

realizează în atât în mediul familial, cât și în cadrul serviciilor specializate, precum creșa sau grădinița. Cercetările din ultimii 30 de ani au evidențiat corelații semnificative între mediu și dezvoltarea intelectuală, între învățarea timpurie și învățarea care are loc în alte etape ale vieții. Astfel, copiii crescuți într-un mediu stimulat au o dezvoltare intelectuală accelerată în comparație cu cei crescuți într-un mediu restrictiv. De la naștere și până când cresc, copiii sunt persoane care au o dezvoltare afectivă și o receptivitate specială față de diferitele categorii de stimuli, aspect ce poate fi influențat de informațiile care le primește copilul din mediu, precum și de calitatea procesării acestora. Se impune astfel organizarea de către familie, grădiniță, alte instituții în care se află copilul a unor intervenții cu caracter formativ pentru a valorifica această receptivitate. Educația timpurie este o necesitate în contextul social actual, deoarece perioada cuprinsă între naștere și 6/7 ani este cea în care copiii au o dezvoltare rapidă. Dacă procesul de dezvoltare este neglijat, mai târziu, compensarea acestor pierderi este dificilă și costisitoare.. Dacă la nivelul educației timpurii sunt depistate și remediate deficiențele de învățare și psihocomportamentale ale copiilor, deci înainte de integrarea copilului în învățământul primar – beneficiile recunoscute se referă la: performanțele școlare superioare, diminuarea ratei eșecului școlar și a abandonului. Calitatea educației, a îngrijirii și protecției copilului de la naștere până la 6/7 ani depinde de toți cei care interacționează cu copiii, zi de zi: părinți sau educatori, consilier școlar, logoped – toți acționând coerent și având în atenție permanentă copilul și particularitățile lui.

Elementele distinctive ale educației timpurii:

- copilul este unic și abordarea lui trebuie să fie holistă (comprehensivă sub toate aspectele dezvoltării sale);
- vârstele mici recomandă o abordare integrată a serviciilor de educație timpurie (îngrijire, nutriție, educație);
- adultul/ educatorul, la nivelul relației didactice, apare ca un partener matur de joc, care cunoaște toate detaliile și regulile care trebuie respectate;

- activitățile desfășurate în cadrul procesului educațional sunt adevărate ocazii de învățare situațională;
- părintele este partenerul-cheie în educația copilului, iar relația familie – grădiniță – comunitate este hotărâtoare .

Focalizarea pe educația timpurie este firească datorită faptului că dezvoltarea copiilor este rapidă în această etapă de vârstă, iar valorificarea potențialului pe care îl are copilul creează pentru acesta premisele performanțelor lui ulterioare. Cercetările în domeniul educației timpurii preșcolare au evidențiat corelații puternice între frecventarea grădiniței și comportamente copiilor ca elevi, respective:

- progresul semnificativ în plan intelectual pentru copii, indiferent de mediul din care provin;
- efectele pozitive asupra viitoarei integrări sociale și reducerea comportamentelor deviante precum și a eșecului școlar;
- descoperirea de către fiecare copil a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- dezvoltarea abilităților sociale prin interacțiunile generate de mediul de învățare;
- comportamente centrate pe sarcină;
- dezvoltare socio-emoțională;
- motivație și atitudini pozitive față de învățare.

Valorile promovate de orice curriculum pentru educația timpurie sunt:

- Drepturile fundamentale ale copilului (dreptul la viață și sănătate, dreptul la familie, dreptul la educație, dreptul de a fi ascultat și de a se exprima liber etc.);
- Dezvoltarea globală a copilului;
- Incluziunea, ca proces de promovare a diversității și toleranței;

- Non-discriminarea și excluderea inechității sociale, culturale, economice și de gen (asigurarea de șanse egale tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, religie printr-o abordare educațională echilibrată). Principii și cerințe în educația timpurie
- Abordarea holistă a dezvoltării copilului, care presupune considerarea și acordarea în permanență a unei atenții egale tuturor domeniilor de dezvoltare: dezvoltarea fizică, sănătatea, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea cognitivă și dezvoltarea socio-emoțională a acestuia;
- Promovarea și practicarea unei educații centrate pe copil și pe dezvoltarea globală a acestuia, în contextul interacțiunii cu mediul natural și social;
- Adecvarea întregului proces educațional la particularitățile de vârstă și individuale. Individualitatea fiecărui copil trebuie recunoscută și, de aceea, fiecare copil trebuie tratat în acord cu nevoile sale. Fiecare copil trebuie să aibă oportunități egale de a se juca, de a învăța și de a se dezvolta, în funcție de potențialul său. Evaluarea copilului de către educatori

Finalitățile educației timpurii

- Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia.
- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi; încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare.
- Descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.
- Sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.

Înalt sau scund, rotofei sau firav, calm sau neliniștit, timid sau îndrăzneț, cu o privire mult prea iscoditoare sau caldă și ascultătoare, copilul va păși alături de mama sa, într-o zi pragul grădiniței.

Și atunci, ascuns după fusta mamei, trăgând-o pe aceasta cu disperare de mână pentru a fi sigur că nu îl va abandona într-o lume necunoscută lui, sau poate pășind încrezător, cu multă siguranță, el va intra în sala de grupă încercând să găsească răspunsul unor întrebări: „Ce este grădinița?”, „Cum își va petrece ziua aici?”, „Cum va fi educatoarea și cum vor fi ceilalți copii?”, „Ce rost au toate acestea?”.

Grădinița de copii ca prima treaptă a învățământului o putem denumi metaforic locul unde cresc, sub îndrumarea educatoarelor, florile omenirii: copiii.

Grădinița de copii este instituția de învățământ căreia îi revine rolul decisiv în educarea și instruirea copiilor preșcolari în vârstă de 3-6 ani. Ea creează condițiile necesare unei dezvoltări normale, pe toate planurile, a copiilor preșcolari: valorificând potențialul fizic și psihic al fiecăruia, ținând seama de ritmul propriu al copilului, de nevoile sale afective și de activitatea sa fundamentală: jocul.

PROIECT DE PARTENERIAT EDUCAȚIONAL

GRĂDINIȚĂ – FAMILIE

GRĂDINIȚA ȘI

FAMILIA - PRIETENI BUNI

ARGUMENT

Datorită faptului că societatea în care trăim este într-o permanentă schimbare, atât părinții cât și educatoarele trebuie să aibă în vedere o adevărată luptă cu mediul, să fie foarte atente la mijloacele pe care le folosesc pentru a-i putea crește corect pe copii, ei fiind foarte vulnerabili la această vârstă, iar influențele negative sunt la tot pasul. Pentru a avea o relație activă și pozitivă cu preșcolarii, trebuie să știm să le descoperim trebuințele și nevoile, pentru ca legăturile ce se

stabilesc între preșcolari și adulți să se bazeze atât pe încredere, dar mai ales pe respectul reciproc.

După cum bine se știe, familia este factorul primordial în educarea unui copil și educația începe în familie, de aceea legătura dintre grădiniță și mediul familial va trebui să se întrepătrundă, iar educatorul să cunoască foarte bine mediul de viață al copilului pentru a putea colabora.

Parteneriatul dintre grădiniță și familie organizat corect duce la o educație solidă, fără pericolul de eșec școlar mai târziu. Preșcolaritatea reprezintă piatra de temelie a personalității în formare a copilului, iar prezența familiei în cadrul grădiniței va fi liantul între copil și mediul necunoscut inițial.

Parteneriatul grădiniță – familie, acțiunile pe care aceștia le desfășoară, continuarea de către familie a activităților desfășurate în grădiniță nu fac decât să ducă la o mai bună formare a preșcolarului ce urmează a se forma pentru viața de adult.

PARTENERI: Grădinița și părinții copiilor

SCOPUL PROIECTULUI

■ Colaborarea dintre familie și grădiniță pentru o implicare cât mai activă în procesul de formare a preșcolarului.

OBIECTIVE:

- Cultivarea unor relații de parteneriat efectiv între grădiniță și familie, în sprijinul educației și creșterii copilului în vederea adaptării și integrării școlare cu succes;
- Cunoașterea și educarea copiilor preșcolari prin influența pozitivă atât a grădiniței, cât și a familiei;
- Stabilirea unor principii de bază ce trebuie respectate în formarea personalității copiilor, precum și a unor procedee de corectare a unor devieri comportamentale;
- Eficientizarea relației familie-grădiniță.

OBIECTIVE SPECIFICE:

- Dobândirea de către părinți a unor abilități care să sprijine formarea de comportamente adecvate la copii, pentru a îmbunătăți relaționarea lor în cadrul grupurilor;
- Aducerea la cunoștința părinților a strategiilor de cunoaștere a copilului;
- Crearea oportunităților ca părinții să se împrietenească între ei și să-și împărtășească experiențele individuale;

- Stabilirea unei relații de încredere și comunicare între grădiniță și familie pentru a veni în sprijinul dezvoltării morale, sociale și psihologice a copilului;
- Folosirea unor metode eficiente pentru dezvoltarea psiho-afectivă;
- Inițierea unor acțiuni comune prin contactul direct al grupului de părinți cu persoane abilitate să desfășoare un proces educațional;
- Găsirea unor soluții comune în educație;
- Studiarea unor cărți, documentare, reviste de specialitate în vederea realizării unor dezbateri pe teme date;
- Valorificarea unor experiențe personale;
- Exprimarea opiniei participanților cu privire la acțiunile întreprinse în cadrul acestui parteneriat.

METODE/TEHNICI DE LUCRU

- ședințe cu părinții, mese rotunde, lectorate, vizionare de materiale educative, vizite, activități demonstrative, programe artistice cu diferite ocazii, etc.

GRUPUL ȚINTĂ

- Preșcolarii din grupă
- Părinții copiilor

DURATA

- 1 an școlar

RESURSE UMANE

- Preșcolarii grupei mari
- Familiile preșcolarilor
- Alte persoane cu care copiii intră în contact (personalul auxiliar al grădiniței), cadrele medicale (doctorul, asistenta)

RESURSE MATERIALE

- Consumabile
- Calculator
- DVD-player
- Aparat foto

- Albume de fotografii
- Prezentări Power Point cu diferite teme
- Materiale audio-video

LOCAȚIA: grădinița și alte spații impuse de calendarul acțiunilor

MONITORIZARE, EVALUARE

- Chestionare, expoziții, albume foto

IMPACTUL ESTIMAT AL IMPLEMENTĂRII PROIECTULUI ASUPRA GRUPULUI ȚINTĂ ȘI AL BENEFICIARILOR

Prin acțiunile propuse în cadrul proiectului de parteneriat, părinții vor fi captați să participe ca parteneri în procesul educativ, având acces astfel la informații despre valorile promovate în instituțiile specializate în educația celor mici, formându-i ca beneficiari direcți ai achizi

Familia și grădinița vor fi mai deschise practicării atitudinilor și comportamentelor democratice și vor colabora în scopul dezvoltării armonioase a copiilor de azi, adulții de mâine.

Pe viitor părinții vor veni chiar ei cu propuneri pentru derularea altor proiecte, acțiuni și activități în grădiniță cu sprijinul și participarea lor directă. Fiecare zi a copilului la grădiniță va fi deosebită și interesantă pentru părinte, contribuind astfel la formarea încrederii în sine a copilului dar și în familie, societate și grădiniță.

Cadrele didactice de la grupă vor avea o mai bună colaborare și înțelegere din partea părinților dar și copiilor, cunoscându-i mai bine atât pe copii cât și pe părinți. Se vor lega relații de prietenie între copii, părinți, familie și educatoare, care vor facilita și favoriza tot procesul instructiv educativ din grădiniță, dar și din mediul familial.

CALENDARUL ACTIVITĂȚILOR

Data	TEMA și conținutul acțiunii	Mijloc de realizare	Participanți	Evaluare

Oct.	„Familia și grădinița” - informarea părinților asupra necesității derulării acestui proiect; - stabilirea acțiunilor și a modului de desfășurare a acestora;	masă rotundă cu membrii familiei	Cadrele didactice Părinții Colaboratori	Inregistrare foto
Nov.	„Cine este copilul meu?” - prezentarea unei caracterizări a grupei „Scrisoarea copilului către părinții săi” - distribuirea de chestionare de cunoaștere a preșcolarilor	Relatări, expuneri	Cadrele didactice Părinții copiilor	Chestionare pentru părinți
Dec.	„Vine, vine, Moș Crăciun ! ” - confeționare de ornamente și amenajarea sălii de grupă - prezentarea unui program artistic de Crăciun	Workshop, program artistic	Cadrele didactice de la grupă Părinți, Bunici	Inregistrare audio și video
Ian.	„Timpul în viața noastră? ” - relatări ale părinților cu privire la modul în care își petrec timpul alături de copii - vizionarea de materiale informative pe această temă	discuții libere, exemple de bună practică	Cadrele didactice Părinții copiilor	Inregistrare foto
Feb.	„Ce înseamna ADHD?” prezentarea principalelor simptome	lectorat	Cadrele didactice Părinții	Inregistrare

	ale hiperactivității • dezbateri		Doctorul, asistenta	foto
Martie	„Ea este mama mea!” • confecționare de felicitări pentru mămici de către copii, ajutați de tăticii lor • prezentarea unui program artistic dedicat Zilei de 8 Martie	workshop	Cadrele didactice de la grupă Părinții copiilor	Inregistrare foto, expoziție
Apr.	„Iepurașul darnic” • importanța cunoașterii de către preșcolari a sărbătorilor importante din an de la cele mai fragede vârste • expoziție cu lucrări realizate de copii	masă rotundă	Cadrele didactice Părinții copiilor	Expoziție, fotografii
Mai	„Mănânc sănătos, cresc sănătos!” • dezbateri • vizionarea de materiale informative	discuții, exemple de bună practică	Cadrele didactice, Părinții, Asistentul medical	fotografii
Iunie	„Și părinții au fost copii, azi e ziua tuturor copiilor! ” • activitate practică asistată de părinți • expoziție cu lucrările copiilor	activitate demonstrativă	Cadrele didactice Părinții copiilor	Concluzii, impresii, album foto

D

ar trebuie să recunoaștem că uneori suntem depășiți de înseși problemele vieții noastre personale pe care oricât de rezistenți am fi la încercările Destinului, le aducem și în cadrul grădiniței și le mascăm stângaci sub un zâmbet ori o mimă amicală, deși în adâncul sufletului suferim și sângerăm adânc. Aidoma actorilor, rolul trebuie jucat. Sufleorul nu mai este nici el lângă noi, dar ne regăsim miraculos puterea în perechile de ochi minunați care ne privesc și sesizează din prima secundă ce stare de spirit avem: destins, optimist, cu poftă de comunicare, ori abătut, marcat de o durere secretă, nervos și întristat. Vârsta preșcolară, „așa mică”, cum este ea, ridică probleme importante în plan educațional și are o influență extrem de mare pentru evoluția copilului în școală și pentru ca această influență să fie pozitivă este nevoie ca educatoarele să fie bune cunoscătoare ale copiilor, ale formelor și metodelor de educație, un om care își iubește profesia dar care iubește și copiii. Referitor la a fi o bună educatoare în învățământul preșcolar, aș reaminti cuvintele lui George Coșbuc care spunea: „Ca să poți povesti sau cânta copiilor, trebuie să îi iubești, să cauți să pricepi firea și lumea aparte în care trăiesc, să știi să cobori până la nivelul personalității lor. Trebuie să iei parte împreună cu dâșii la toate manifestările sufletești, într-un cuvânt, rămânând om mare să fii cât se poate de copil!”

Modul 3

Relația părinte-copil

Copiii au nevoie de modele, nu de critici” – Joseph Joubert

Decizia de a crește un copil este mai mult decât importantă. Trebuie să înțelegi că, odată cu responsabilitatea de a crește copilul, vine și nevoia de a crea o relație sănătoasă, puternică și stabilă cu ajutorul căreia copilul să devină un adult cu o viață împlinită. În fond, relațiile pe care copiii le creează cu părinții lor le dictează viitorul. Să crești un copil nu este întotdeauna atât de simplu precum pare. Când nu ai timp să te odihnești sau să ai grijă de tine, este foarte important să ai grijă ca acțiunile tale să nu afecteze relația pe care o construiești cu copilul tău. Copiii nu vin cu un set de instrucțiuni pe care să le poți urma, iar acest lucru poate îngreuna orice situație, mai ales când sunteți într-un spațiu public. De aceea, interacțiunea cu părinții contribuie la dezvoltarea emoțională și cognitivă a copilului. Relația părinte-copil se construiește în timp, iar interacțiunea socială este cea mai importantă modalitate de a o dezvolta. Prin interacțiunile sociale, copiii învață de la părinții lor cum să comunice eficient, cum să împartă cu ceilalți, cum să se comporte în public și multe alte elemente de bază care îi ajută să devină niște mici adulți. Putem spune, așadar, că părinții sunt primele modele în viață pe care le primesc

copiii lor. Tocmai de aceea relația pe care o construiesc are un impact atât de puternic asupra comportamentului copiilor și asupra imaginii lor pe care o arată în public.

De ce are nevoie un copil pentru a crește armonios?

Pe lângă susținerea financiară pe care o primește din partea părinților, cea emoțională este la fel de importantă. Sănătatea emoțională a copiilor este ceea ce dictează relația dintre ei și părinți, dar și comportamentul pe care îl vor avea în societate. Există câteva elemente cheie care trebuie să stea la baza oricărei relații sănătoase părinte-copil:

- **Atașament securizant.** Stilul de atașament joacă un rol major în dezvoltarea cognitivă și emoțională a copilului. Pentru ca un copil să se simtă în siguranță din punct de vedere emoțional, trebuie să simtă un atașament securizant cu părinții. Nu este nici pe departe vorba de a fi indulgent din cale-afară, ci de a-i explica deciziile pe care le iei și care îl privesc, precum și motivele pentru care îi atragi atenția. Astfel, copilul va fi mult mai deschis în a se exprima liber și se va apropia mai ușor de părinții săi.
- **Autonomie competentă.** Când copilul simte că părinții lui îl susțin și îi arată afecțiune, va avea mai multă încredere atât în ei, cât și în sine. Principalele modalități prin care îi poți arăta copilului că este în siguranță sunt: încurajarea lui atunci când reușește, susținerea și ghidarea lui spre perseverență când nu reușește, precum și pentru a-i arăta că, orice ar face, rămâne copilul tău. De asemenea, este important să apreciezi strădania,

implicarea, eforturile sale, nu să-l lauzi cu etichete ("ești cel mai bun") care îi vor crea dificultăți atunci când nu se va putea ridica la nivelul lor.

- **Libertatea de a exprima emoții întemeiate.** Nu fugi de emoții, mai ales când vine vorba de relația pe care o ai cu cel mic. Emoțiile sunt sănătoase, indiferent dacă sunt negative sau pozitive, iar cel mic trebuie să învețe să își exprime emoțiile fără să îi rănească pe cei din jurul său încă de la o vârstă fragedă. Arată-i căi diferite de a-și recunoaște și de a numi emoțiile pe care le simte, dar mai ales fii un exemplu pozitiv de inteligență emoțională pentru copil.
- **Limite realiste și sinceritate.** Cum te aștepti ca cel mic să aibă încredere în tine dacă nu ești sincer cu el? Orice tip de relație interumană, indiferent de natura sa, trebuie să fie construită pe sinceritate, iar cea dintre părinte și copil cu atât mai mult. Copiii, pe măsură ce cresc, influențați de persoanele cu care intră în contact, încep să se ascundă de părinții lor. Pentru a evita acest lucru, încurajează-l pe cel mic să fie cât mai sincer cu tine începând chiar de la exemplul tău.

Relația părinte-copil în raport cu comportamentul copilului

Fiecare copil are nevoie de atenție din partea părinților săi în timpul procesului de creștere și de maturizare, iar lipsa acestuia îi poate influența considerabil comportamentul. Iată câteva moduri în care comportamentul copilului poate fi influențat de relația pe care o are cu părinții săi:

- Într-o situație ideală, copilul și părinții săi au o relație foarte bună, bazată pe încredere, sinceritate, respect, sprijin și dragoste necondiționată. Întrucât copilul învață de la părinții săi cum să relaționeze cu cei din jur și cum să se comporte în societate, în acest caz, putem spune că interacțiunea dintre copil și părinți este una pozitivă, iar copilul înțelege cum trebuie să-și modifice comportamentul dacă i se atrage atenția, într-un mod calm. În viitor, relația părinte-copil evoluează lin, iar copilul se va simți în largul său alături de părinți.
- Când intervine ostilitatea unuia dintre părinți în relația pe care o au cu copilul, celuilalt părinte îi va fi mult mai greu să rămână la fel de apropiat de copil. Cel mic va simți că amândoi au devenit „dușmanii” săi și va construi niște „ziduri” interioare prin care

părinții lui nu vor mai putea pătrunde. Acest tip de relație părinte-copil îl poate împinge pe cel mic să dea dovadă de un comportament neadecvat față de cei din jurul său sau se poate închide în el, construind metode defensive nesănătoase. De asemenea, situația școlară nu va mai fi atât de importantă pentru el.

“Într-o țară așa de frumoasă, cu un trecut așa de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, cum să nu fie o adevărată religie iubirea de patrie și cum să nu-ți ridici fruntea, ca falnicii strămoși de odinioară, mândru că poți spune: ”Sunt român!”(Alexandru Vlahuță)

În opinia mea, păstrarea valorilor naționale reprezintă o necesitate pentru fiecare popor ce își prețuiește propria identitate. În primul rând, valorile naționale sunt parte din ființa noastră socio-culturală, acestea contribuind la formarea noastră ca cetățeni aparținători ai unei națiuni. Prin cunoașterea elementelor ce ne definesc putem să aflăm mai multe informații cu privire la trecutul nostru istoric, la originile noastre latine. În al doilea rând, prin cunoașterea valorilor naționale precum obiceiurile, tradițiile, portul popular, izvoarele istorice, suntem capabili de a ne cunoaște specificul național. De asemenea, putem descoperi diferențele dintre poporul român și celelalte popoare romanice și prețui mult mai mult propriile “comori” ale țării.

În trecut tradițiile populare erau părți importante ale vieții, dar din păcate aceste obiceiuri trăiesc numai în amintirile oamenilor în vârstă. Cultura satului și în zile noastre este destul de bogată, dar din păcate tinerii de azi nu le mai practică. De aceea este important ca educația să preia funcția de transmitere între tineri și cultură. Astfel, elevii în copilărie fac cunoștință cu obiceiurile și odata cu trecerea anilor își mai îmbogățesc aceste cunoștințe.

Educația are în vedere viața personală a omului, relația lui cu Dumnezeu.

Valorile culturale ale României sunt păstrate cu sfințenie mai ales în mediul rural, acesta reușind să conserve elementele de cultură, tradiție și folclor, care sunt înțelepciuni de viață izvorâte din experiențe, din bucurie sau durere, din năzuințe și dor, din setea de liniște sau dragostea pentru frumos, creând punți între generații.

Pătrunderea copilului în cultură se produce în familie, în primii ani de viață și continuă în comunitățile sociale din care face parte și în mod sistematic în unitățile de învățământ.

Grădinița fiind prima dintre acestea, trebuie să fie cea care îl face pe copil să conștientizeze valorile creațiilor populare, să păstreze și să cultive interesul pentru cunoașterea tradițiilor, frumusețea folclorului românesc, dansul, cântecul și portul popular, casa tradițională românească, obiceiurile și tradițiile deosebit de bogate atât din preajma sărbătorilor de 1 Decembrie, 24 Ianuarie, de Paști cât și cele de Crăciun și Anul Nou, de la cele mai mici vârste ca semn de respect pentru trecutul nostru românesc. Cu dragoste pentru valorile fundamentale ale satului românesc și cu dăruire pentru dansurile populare, prescolarii de la grupa “Albinutele” au participat la Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, am organizat serbări cu mare accent pe tradițiile și obiceiurile locale. În cadrul acestor activități, am educat copiii în spiritul valorilor culturii, am încercat să patrundă în sufletul lor mândria de a fi români, i-am învățat datinile și obiceiurile ce dăinuie de veacuri, care ne individualizează și ne disting în spațiul european, precum și dansurile specifice zonei în care locuim.. În 24 ianuarie 2024 am participat la “Șezătoarea adhoc”, unde preșcolarii s-au prezentat cu sceneta “Moș Ion Roată și Cuza Vodă”, după care împreună cu școlari, cadrea didactice, părinți ,bunici și în frunte cu d-nul primar am învârtit “Hora Unirii”.

Acolo au fost introduși în lumea tradițională a satului, a casei și gospodăriei țărănești. Copiii au fost încurajați să observe casa țărănească și să denumească obiecte cunoscute, explicând în același timp și utilitatea acestora. Au văzut vase de lut pictate, țesături la gherghef, vârtelnița, războiul de țesut.Din implicarea noastră am învățat că doar promovându-ne experiența și menținându-ne tradiția, specificul și identitatea noastră, putem oferi copiilor oportunitatea de a înțelege imensitatea tezaurului nostru folcloric în care arta populară românească este o minunată oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate frumusețea României, istoria și mai ales sufletul neamului.Cu totii cunoaștem că la educarea și formarea unei personalități contribuie trei factori primordiali: familia, școala, societatea. Acestea sunt responsabile și de sistemul de valori pe care-l formează generația în devenire.Valorile personale se conturează în copilărie, la o vârstă foarte fragedă. Părinții sunt cei care contribuie la construirea primului set de valori. În familie copiii învață să deosebească binele de rău, să muncească, să respecte adevărul, să țină cont de anumite reguli și norme de comportament, să-și formeze gustul pentru frumos.Prin toate activitățile propuse școala încearcă astăzi să educe copiii în spiritul

valorilor general-umane și naționale. Unde, dacă nu la școală, copiii sunt provocați să cunoască tradițiile naționale exprimate în folclor, broderie, croșetat, sculptură în lemn, muzică și dans popular? Unde, dacă nu la școală, elevii sunt ghidați în descoperirea frumuseții și semnificațiilor operelor literare ale poezilor neamului Eminescu, Sadoveanu, Creanga etc.? Eforturile școlii, familiei și societății trebuie să fie comune, să aibă aceleași scopuri și obiective și anume de a educa viitori cetățeni responsabili pentru faptele proprii, liberi în deciziile pe care le iau, capabili de a se integra într-o societate în continuă schimbare.

Modul 4

Echitate, nondiscriminare

Fiecărui copil trebuie să i se asigure toate drepturile, fără deosebire de rasă, culoare, gen, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine etnică sau socială, avere, dizabilitate, naștere sau alt statut al său, al părinților săi sau al tutorilor săi legali. Adeseori, însă, acești copii sunt discriminați și drepturile lor sunt încălcate. Legislația și acordurile internaționale susțin punctul de vedere conform căruia segregarea impusă în educație este o violare a drepturilor fundamentale ale copiilor și tinerilor. O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației. Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea implică ca toți copiii să participe în viața și activitățile școlii, indiferent de nevoile pe care le au. Discriminarea presupune a trata în mod diferit indivizii care, în aparență, se abat de la ceea ce se consideră “normă”. Acceptarea diferenței celorlalți implică faptul ca egalitatea nu este sinonimă cu omogenitatea sau plafonarea la același

nivel. Recunoașterea acestui fapt este esențială dacă dorim să dezvoltăm o atitudine pozitivă față de cei care sunt diferiți. E important să înțelegem că diferențele nu sărăcesc societatea ,ci dimpotrivă, sunt un adevărat izvor de îmbogățire. Peste tot în lume persoanele care au fost incluse într-un proces de segregare sunt primele care solicită eliminarea segregării , ele vorbesc din proprie experiență atunci când afirmă că, pentru ele , oferta educațională segregată însemna o ofertă educațională sub-standard. Segregarea îi învață pe copii să fie temători și ignoranți și determină apariția prejudecăților. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată. Numai incluziunea poate reduce temerea și poate construi relații de prietenie bazate pe respect și înțelegere. Incidentele generate de comportamente discriminatorii reprezintă un semnal de alarmă, care semnaleză necesitatea implementării unor măsuri preventive. Ca regulă generală, aceste măsuri ar trebui dezvoltate într-o manieră participativă, împreună cu elevii și părinții acestora. În continuare voi prezenta câteva strategii care s-au dovedit eficiente în mediul școlar:

1. Crearea unui mediu securizant și constructiv, care să încurajeze discuțiile pe teme delicate. Astfel de dezbateri trebuie să respecte o serie de reguli: o toți participanții sunt tratați cu respect; o doar opiniile pot fi atacate, nu persoanele; o deciziile trebuie argumentate; o toți participanții trebuie să aibă ocazia să-și exprime punctul de vedere; o întrebările sunt încurajate
2. Stabilirea unui cod de conduită, care să conțină prevederi referitoare la discriminare și intoleranță în mediul școlar.
3. Încurajarea participării elevilor prin intermediul consiliului sau parlamentului elevilor.
4. Întărirea parteneriatului școală-familie, prin solicitarea sprijinului părinților în organizarea de activități curriculare și extracurriculare legate de combaterea discriminării.
5. Acordarea de sprijin elevilor aparținând grupurilor vulnerabile, conform nevoilor acestora.
6. Organizarea de activități care să stimuleze reflecția și gândirea critică a elevilor, precum: dezbateri, studii de caz, descrierea experiențelor de viață, implicarea activă în campanii de combatere a discriminării, analiza stereotipurilor prezentate de massmedia, exprimarea prin mijloace artistice (teatru, pictură etc.). Educația împotriva discriminării trebuie să înceapă din perioada preșcolară. Chiar înainte de a putea vorbi , copiii încep să observe diferențele legate de

culoarea pielii, forma ochilor , etc. Ei absorb repede informații despre discriminare și stereotipuri de la televizor , de la cei de o vârstă cu ei și , mai ales , din ceea ce spun și fac adulții (părinții, educatorii). Copiii mici au un model în copiii mai mari și-n adulții importanți .de aceea , mesajele pe care adulții le transmit despre oameni care sunt de etnie diferită , care au o dizabilitate , sau care vorbesc o limbă diferită sunt foarte importante.

Este de asemenea important , în cazul în care copiii se află într-o comunitate unde nu au ocazia să cunoască oameni de alte naționalități și culturi, oameni care au dizabilități sau care sunt deosebiți altfel decât majoritatea , să li se ofere imagini, povestiri și informații depre tipuri diferite de oameni , astfel încât copiii să primească mesaje pozitive depre deosebiri din acest stadiu timpuriu de formare a opiniei. Putem învăța copiii de la o vârstă fragedă să abordeze critic stereotipurile și prejudecățile. În grădinița în care predau elevii romi sunt repartizați în mod egal în toate clasele și la toate nivelurile.Un rol deosebit îl are mediatorul școlar. Mediatorul reprezintă vocea școlii în comunitate și a comunității în școală, este persoana care facilitează dialogul și cooperarea între cele două părți. Mediatorul școlar contribuie la menținerea și dezvoltarea încrederii și a respectului reciproc dintre școală și familie, dintre școală și comunitate. Permanent mediatorul monitorizează copiii de vârstă preșcolară, proveniți din grupuri dezavantajate, care nu frecventează grădinița, și oferă consiliere și sprijin familiilor acestora în procedurile de înscriere a copiilor la grădiniță și, respectiv, școală, colectează date statistice referitoare la participarea și menținerea copiilor dezavantajați în învățământul obligatoriu de masă. În activitățile de predare –învățare am pus accentul pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți copii. O altă preocupare cu caracter permanent este utilizarea metodelor activ participative care încurajează învățarea prin cooperare, astfel încât elevii să-și poată ajuta colegii, să-și devolte spiritul de echipă. Am urmărit să învăț copii să se comporte democratic acceptând pluralismul de opinii și idei , diversitatea modalităților de exprimare , limitele și diferențele individuale. Am organizat periodic expoziții cu lucrările copiilor , pentru a demonstra că grădinița este mândră de performanțele obținute de către aceștia. Prin toate activitățile desfășurate urmărim ca școala noastră să fie : o grădiniță atractivă pentru membrii comunității;

- o instituție care să aibă ca scop dezvoltarea prin educație a comunității;
- un observator al nevoilor educaționale ale comunității, dar și a pieței muncii;

- un furnizor de servicii educaționale către comunitate;
- o școală care nu blochează accesul la educație a nici unui grup, nu limitează nivelul de
- educație pentru nimeni, dar nici nu impune condiții care să lezeze demnitatea umană. Toți creștem înmagazinând atitudini de la părinții noștri, de la profesori și de la cei de vârsta noastră. De ce este importantă educația împotriva discriminării în anii copilăriei Pentru a aborda subiecte despre diversitate în școli, cadrele didactice trebuie să înceapă cu examinarea propriilor lor atitudini și credințe .Gândindu-ne la acestea ne poate fi dificil și neconfortabil, dar este primul pas spre depășirea prejudecății și ajutarea copiilor aflați în grija noastră să facă astfel În fragedă copilărie, jocul – în special teatrul – este un mijloc important prin care copiii învață. La vârsta preșcolară, copiii încep să-și dezvolte abilitatea de a experimenta lucruri în mod indirect, prin substituie, de la a vedea lucruri la început din propria lor perspectivă până la a fi capabili să îndrăgească și să fie solidari cu felul în care alții s-ar putea simți. Educatoarea poate pune o păpușă sau o jucărie să “vorbească” cu Alexandra despre felul în care alții s-ar putea simți dacă ea le-ar spune “proști”. Jucăria se poate prezenta singură Alexandrei că o jucărie care nu poate încă vorbi corect românește, o păpușă care este supărată și îngrijorată că Alexandra nu va dori să se joace cu ea sau că îi va răni sentimentele, etichetând-o. 3 De la vârsta de opt ani, copiii nu mai răspund eforturilor de impunere sau “marcare” a lecțiilor simple de morală. De fapt, impunerea poate produce rezultate opuse celor intenționate. Același lucru este valabil pentru cărți și alte resurse care transmit un mesaj supra-simplificat de “împreunare”. Asemenea materiale îi ajută pe copii să “se decupleze”, deoarece ei cunosc deja răspunsurile pe care trebuie să le dea. Elevii reacționează mai bine la oportunități, informații și îndrumări care le permit să gândească singuri pe marginea unor întrebări și dileme decât prin citire sau moralizare. Conceptul de a aprecia și valoriza diversitatea este atât de important încât trebuie să fie parte integrală a tot ceea ce intervine în școală Specialiștii în educație împotriva discriminării mai sfătuiesc profesorii să încerce să facă mai mult decât să prezinte feluri de mâncare, sărbători și reprezentanți de seamă ai unor minorități, deoarece aprecierea diversității presupune mult mai mult decât aceste aspecte specifice fiecărei etnii. Pe de altă parte, în școlile în care diversitatea nu a mai fost explorată niciodată în mod pozitiv, discuțiile despre bucătăria tradițională, sărbătorile și persoanele celebre ale unor grupuri pot fi un prim pas relativ ușor de făcut. În cazul în care copiii din școală sunt predominant români și/sau școala nu are elevi cu nevoi educaționale speciale, se introduce

imagini și informații pozitive despre diversitate în moduri concrete, prin activități și proiecte, de exemplu punând copiii să facă cercetări/documentări care pot fi prezentate pe postere tematice etc. despre diferite tipuri de oameni. Se acordă timp pentru ca noile modalități de lucru și noile obiceiuri de respect reciproc să se stabilizeze. Schimbarea nu se petrece peste noapte, mai ales când există un trecut de neîncredere între oameni din diferite grupuri. Stabiliți un mediu care permite oamenilor să facă greșeli și să învețe din ele. Creați un climat de încredere în școală, astfel încât comportamentul discriminator să poată fi discutat într-o manieră care să conducă la învățare și schimbare în bine, se critică comportamentele, nu oamenii. O zi proastă poate face pe oricine arțăgos, iar în zilele proaste cele mai neplăcute laturi ale noastre ies la suprafață. Totuși, în principal, cei mai mulți oameni care lucrează în domeniul educației doresc să aibă relații bune cu părinții și cu elevii. Odată ce înțeleg că un aspect al comportamentului lor îi afectează pe alții în mod negativ, ei sunt adesea dornici să încerce să facă lucrurile diferit. Comportamentul defensiv sau exagerat de asertiv poate înrăutăți o situație sensibilă. Se poate folosi înscrierea copilului la grădiniță ca pe o ocazie de a începe un dialog cu familia copilului. Aflați lucrurile importante despre tradițiile, limba vorbită și istoricul familiei. Se poate explica părinților că programul grădiniței promovează incluziunea și că copiii pot veni acasă cu întrebări despre aspecte privind viața și istoria familiei și îi pot întreba pe părinți despre povești, jocuri, cântece, feluri de mâncare sau îmbrăcăminte tradiționale. Lumea de azi evoluează într-o direcție nouă: Învățăm că nu trăim într-un univers al “excluderii”, ci într-o lume a “incluziunii”, nu într-o lume a “scindării” ci într-o lume a relației simbiotice între interacțiune și interdependență. Fiecare persoană posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca? Toți avem “daruri” și “talente”. Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngrădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată să atingă imensitatea albastrului de o claritate orbitoară. Îndată ce un copil este dezavantajat, marginalizat, zborul este compromis, nu mai poate să atingă înălțimi nemărginite, este reprimat, iar aripile îi vor fi frânate, la fel și spiritul. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale.

Educația împotriva discriminării, popularizată în lucrarea lui Louise Derman Sparks și a co-autorilor săi, a fost o componentă cheie în dezvoltarea practicilor și filosofiei educației incluzive. Când încercăm să explicăm ceva, este întotdeauna o idee bună să începem de la început – iar o explicație a educației împotriva discriminării este nimerită pentru a începe să răspundem la întrebarea “de ce incluziune?”. Un principiu călăuzitor al educației împotriva discriminării este că și ea pornește de la început – chiar de la intrarea celor mai mici copii în sistemul de învățământ. Este de asemenea important, în cazul în care copiii se află într-o comunitate unde nu au ocazia să cunoască oameni de alte naționalități și culturi, oameni care au dizabilități sau care sunt deosebiți, altfel decât majoritatea, să li se ofere imagini, povestiri și informații despre tipuri diferite de oameni, astfel încât copiii să primească mesaje pozitive despre deosebiri din acest stadiu timpuriu de formare a opiniei.

Bibliografie

1. Popovici Doru, „Elemente de Psihopedagogia Integrării”, Editura Pro Humanitate, 2000
2. Vrașmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004
3. Introducere în educația incluzivă-ghid pentru cadrele didactice, 2005
4. Colceag, F., Alexandru, F. (2018), *Copilul tău este un geniu*, Editura Tikaboo
5. Verza, E. Verza, F. E. (2017), *Psihologia copilului*, Editura Trei
6. *Citat despre familie*: <http://www.citatepedia.ro/index.php?id=67884>
7. *Citat despre părinți*: <https://centruldeparenting.ro/31-de-citate-frumoase-si-adevarate-despre-parinti-si-parenting/>
8. Școala Părinților- suport de curs-
9. Bunescu, Gheorghe, *Democratizarea educației și educația părinților*, www.1educat.ro, 2002;
10. Stern, H.H., *Educația părinților în lume*, București, Editura Didactica și Pedagogica, 1972.

11. Vrăsmaș, Ecaterina Adina, *Consilierea și educația părinților*, București, Editura „Aramis”, 2002;
12. Cuciureanu, M „Educația timpurie. Integrarea copiilor în grădiniță”, București, Institutul de
13. Științe ale Educației;
14. „Curriculum pentru învățământul preșcolar”, M.E.C., 2008;
15. „Educația timpurie și specificul dezvoltării copilului preșcolar”, M.E.C.T.,2011;
16. „Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la
17. 7ani”,UNICEF,2008.